

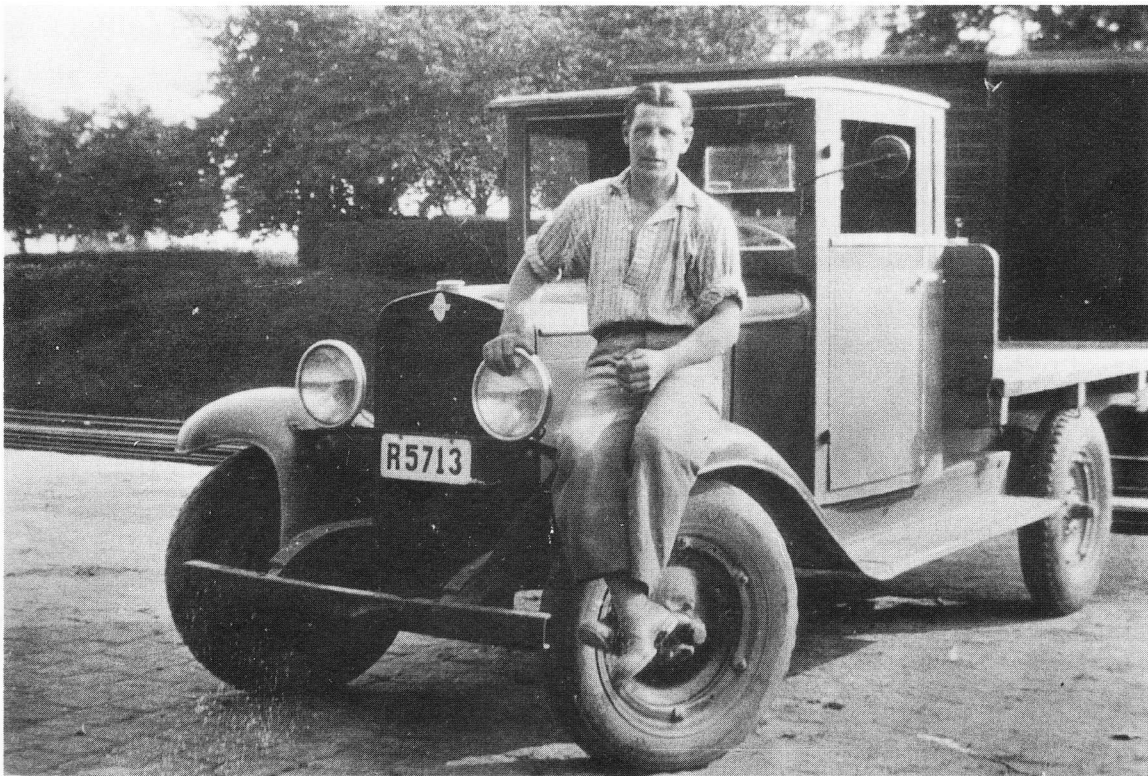

H A B O B Y G D
TIDSKRIFT
FÖR
SLÄKT OCH HEMBYGDSFORSKNING

ÅRG. 9

NR 1

1991

Holmqvists cementgjuteris första lastbil med föraren Folke Holmqvist.
Läs brodern Valters trevliga berättelse sidan sju.

BTJ2000

800 01 44 2816 97

HABOBYGDEN; MEDLEMSTIDNING FÖR HABOBYGDENS SLÄKTFORSKARFÖRENING
OCH DESSUTOM KONTAKTORGAN FÖR HABO-GUSTAV ADOLFS HEMBYGDSFÖRENING.
REDAKTIONSKOMMITTE: INGEMAR KYRKERYD, ARNE OCH INGA WULFF. FOLKE
OCH MONICA EKERED.

TEL. 036- 406 65

036- 401 88

036- 12 20 52

VI ÄR TACKSAMMA FÖR ALLA BIDRAG TILL TIDNINGEN, STORT SOM SMÅTT.

Ordföranden

har ordet

Bästa läsare av Habobygden!

När du fått vår tidning nu i vår 1991, är det cirka ett halvt år sedan vår första tidning kom ut. Mycket har hänt sedan dess. Vi har många glädjande saker att minnas, t.ex. när Habo-Jan besökte oss i november. Det var verkligen intressant att höra Jan berätta om sitt bandyliv.

Vid ett annat tillfälle berättade Anna-Lena Hultman om emigrationen till Amerika.

Höstterminens sista möte hölls på Sjöhaga pensionat i Furusjö, där vi firade Lucia tillsammans med Mullsjöföreningen.

Vid årsmötet i januari kåserade Anders Bertilsson om vad våra förfäders odlarmöda betytt för oss.

Det blev inga personförändringar i styrelsen, blott några ombytta funktioner.

På brasaftonen i Hembygdsgården berättade "skepparn" Erland Larsson om hur det var att arbeta ombord på vätterskutor

En fantastiskt fin gåva har vi fått. Margit Fransson och hennes söner har donerat Carl-Gustavs stora livsverk till kulturnämnden och släktforskarföreningen. Hela detta omfattande arbete finns nu i forskarrummet på biblioteket. Jag vill här framföra föreningens varma tack till Margit och familjen för denna värdefulla gåva.

I mars hade vi öppet hus i biblioteket. Vi kunde aldrig drömma om, att så många ville besöka oss och ta del av vårt arbete. Det känns stimulerande, när vi möter ett sådant gensvar.

Om höstens program kan du läsa på annan plats i tidningen, men jag vill beröra några värdefulla och spännande saker, som att "torparna" fortsätter sitt stora arbete med dokumentation över våra 800 torp och backstugor i kommunen, och att vi kommer att försöka få igång verksamhet i skolan. Vi fortsätter med våra brasaftnar och serien "Gamla Habo-bor berättar" Detta och mycket mera har vi planerat, men för att klara av och orka med allt arbete behöver vi många till hjälp. Därför, käre läsare, hjälp oss i vårt arbetskrävande men stimulerande och intressanta arbete. Vi blir väldigt glada, om du ville ta kontakt med någon i styrelsen.

Ha en bra och skön sommar och väl mött i vårt arbete!

Ingemar Kyrkeryd

HABOBYGDENS SLÄKTFORSKARFÖRENINGENS STYRELSE 1991

ORDFÖRANDE:

INGEMAR KYRKERYD 036-406 65

V. ORDFÖRANDE:

RUNE FRANZEN 036-463 01

SEKRETERARE:

BERNT BLANK 036-419 26

KASSÖR:

EIVOR KOSKINIEMI 036-414 10

LEDAMÖTER:

BENGT-INGE SVENSSON 036-418 94

HARRY CEDERWALL 0392-201 47

AINO BERGLING 036-408 25

SUPPLEANTER:

JOHN KOSKINIEMI 036-414 10

LARS-OLOF MARKSTAD 036-415 28

FÖRENINGENS POSTGIROKONTO:

49 42 56 - 1

POSTADRESS:

BOX 177 566 00 HABO

NOTISER

"UTFLYKTSMÅL I HABO"

Broschyren med ovanstående namn tillkom med hjälp av Kalle Holmqvist som gjort samtliga illustrationer. Den har blivit mycket populär och bl.a. har skolorna vid flera tillfällen utnyttjat det lilla häftet som vägledning vid utflykter med såväl lärare som elever.

Hembygdsföreningen har också överenskommit med Kalle om framtagning av en serie vykort för försäljning. Motiven är hämtade från olika platser i Habo och Kalle har tecknat dem i svart-vitt.

"GAMMELDAG I HEMBYGDSPARKEN"

Till glädje för de yngre klasserna i Skolan har Hembygdsföreningen vid ett par tillfällen anordnat en s.k. Gammeldag. Barnen har fått se hur det går till att baka brödkakor i en gammaldags ugn och hur det går till att kärna smör av grädde i en smörkärna. Efteråt provsmakar c:a 100-talet elever det nybakade brödet med färskt smör. I mån av tillgång på rå-kaffe har de även fått vara med om att rosta bönorna över elden i den öppna spisen och känna doften av nyrostat kaffe. Bröd, smör och kaffe köper man ju eljest i butiken och de flesta barnen gör stora ögon när de får veta att man förr fick göra allt detta i hemmet. Barnen får också se och höra hur det var på "Gammelfarfars tid", hur man bodde, åt och tillverkade kläder m.m. Och sist men inte att förglömma - smeden som gör spikar, krokar och andra intressanta ting av det rödglödgede järnet.

"HEMBYGDSPARKEN"

Genom "goda krafter" medverkan har parken försetts med ny, effektiv och vacker belysning. Kan den bevaras från åverkan och inte ständigt slås sönder, så vore styrelsen i föreningen innerligt tacksam. Gärdesgården runt parken har fått "hjälp" med att ramla ned, men har nu reparerats. En del träd - större som mindre- har tagits bort för att ge blommor och växter lite mera sol. Det har varit för surt i marken denna vinter och vår för att kunna flytta tunga stenar till grunden för "Stena Gustavs stuga", men det torkar väl upp. Hembygdsparken är en fin oas att tillbringa några timmar i. Särskilt nu på våren med fågelsång och med sippor på marken.

4

"INDUSTRIMUSEET"

Samlingen av prylar till museet på Kvarnekulla växer sakta men säkert. För dagen finns där nu:

Den gamla sulfitkokaren

Aledals Nyckelfabriks maskiner och verktyg

Kraftstationen från Karstorp

Sågen från Västerlid

Inget av allt detta är ännu upplockat och iordningställt, men vi hoppas att tid och krafter räcker till för "styrelsegubbarna".

"LAPPTÄCKEN"

Hembygdsföreningen, Kulturnämnden och Läns museet har haft en sammankomst för att dokumentera insamlade lapptäcken i Habo kommun.

En specialitet för täcken från det här området var, att de ej försetts med en "ram" runt om.

En vandringsutställning kommer att anordnas, och för Habos del kan man någon gång i augusti månad se densamma.

Arne W.

Habo-Gustav Adolfs
hembygdsförening:

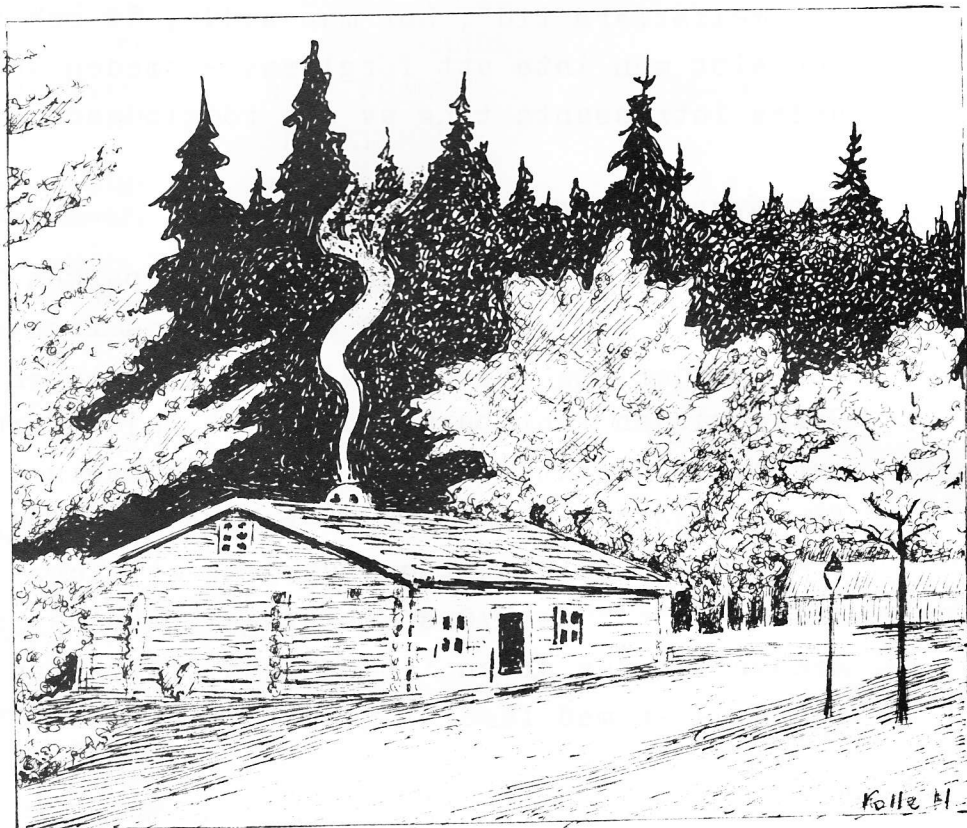
Ordf: John Koskiniemi
036-414 10

Sekr: Arne Wulff
036-401 88

Kassör: Irene Gellerbrant
036-403 94

Uthyrning av Hembygdsgården:
Nils Werner
036-405 37

John Koskiniemi ombud för
Läns museet i Skara

IN MEMORIAM YNGVE KARLSSON

Västgöta Genealogiska Förenings grundare och förste ordförande, prosten Yngve Karlsson, har lämnat oss i sorg och saknad.

Jordfästningen ägde rum i Habo kyrka den 28 dec 1990. Prosten Donald Kennemark, Sandhem, förrättade begravningen. Många hade slutit upp för att bringa Yngve sin sista hälsning.

Vid båren tog barnen med familjer avsked från sin far och farfar och deras tack tolkades av äldste sonen Sigfrid Yngvesson. Bland många tal märktes en grupp konfirmander Yngve hade 1933. För Västgöta Genealogiska Förening talade Lennart Jacobsson, Eriksberg, för Mullsjö Genealogiska Förening Sven Granander, Mullsjö och för Habobygdens släktforskarförening undertecknad.

Vid minnesstunden i Sockenstugan sades många varma ord om Yngves gärning. Per Söderlund från Källby, som är jämnårig med Yngves barn, berättade med värme och tacksamhet om Yngve och hans insatser som präst i Källby och om hur prästgården blev en naturlig samlingsplats för socknens barn och ungdom. Lennart Jacobsson berättade om vilket stort arbete Yngve nedlagt för bildandet av Västgöta Genealogiska Förening och under de år han var dess ordförande.

Efter minnesstunden reste vi till Källby, där Yngve skulle gravsättas. Kyrkan var fylld av sockenbor som ville framföra sitt tack till sin forne herde och följa honom till den sista vilan.

Efter högtidligheten i kyrkan bars Yngves stoft till graven av hans sex barn. Där nedlades en vacker och riklig blomstergård. Även här hölls många tal.

Yngve Karlsson var mycket släktkär. Han tillhörde den välkända Göla-Holma-släkten i Habo. Det var naturligt för honom att släktforska, och han startade Holma-släktföreningen. Han var också initiativtagare till Habo-Mullsjö Genealogiska Förening, som senare delades på två föreningar, en i varje kommun.

1980 började Yngve arbeta för bildandet av ett regionalt släktforskarförbund och 1981 bildades Västgöta Genealogiska Förening, vars ordförande Yngve var 1981-1985.

Efter det att Yngve drabbades av sin sjukdom var han ändå ofta med på möten

Prosten Yngve Karlsson, Mullsjö
* 19/7 1901 † 13/12 1990

och sammankomster som ordnades av släktforskarna i Mullsjö och Habo. Jag minns särskilt den kvällen då Västgöta-Bengtsson gästade Habo och talade över ämnet "Vet Du vad din farfars far hette?" Bengtsson berättade naturligtvis många roliga episoder och historier och Yngve skrattade så tårarna föll ned för hans kinder. Han hade en högtidsstund tillsammans med oss övriga 500 som fick lyssna till Sixten Bengtsson.

Yngve var en varm medmänniska och en stor personlighet. Hans storhet låg mycket i hans enkelhet. I sin ungdom arbetade han på en industri och hans släkt var till stor del bönder. Han visste genom livserfarenhet hur människor hade det, kunde dela deras glädje och förstå deras svårigheter. I sina kyrkliga sammankomster och vid sina många besök i hemmen samtalande han med sina medmänniskor, inte bara till dem. Detta gjorde att alla kände en varm medmänniska i Yngve.

Ingemar Kyrkeryd, Habo

MINNEN FRÅN UNGDOMSTIDEN I HABO.

av Olle Hultberg

"Tänk när en blir så gammal, så en bara har minnen å leve på. De kan la inte va så rolit".

Så yttrade sig en gång en av mina skol-kamrater, när vi var på hemväg. Nu är vi där, både han och jag och flera därtill. Minnena strömmar till, och nog är det fint att kunna tänka tillbaka ibland..

När Folke Ekered och hans Monica för ett par veckor sedan besökte oss, frågade han: "Skulle inte du kunna skriva ner några rader och berätta om ungdomstiden i Habo och i kyrkan?" Nu skall jag försöka - helt kort.

Kanske började det redan i söndagsskolan. Jag tror det. Från fem års ålder och fram till konfirmationsåldern var jag trogen Furusjö missionsförsamlings söndagsskola. Att så var fallet har jag helt säkert mina föräldrar att tacka för. Det var inte lönt att försöka skolka. Söndagsskolan var ett led i hemmets kristna fostran. Detta med all rätt!

Med tacksamhet minns jag också lärarna i söndagsskolan; Gideon Ekström, Johan Cedervall, Olga Pettersson och senare också Gösta Cedervall. Vad som kanske ofta brast i fråga om pedagogik hos dessa uppvägdes till fullo av deras nit för barnens bästa.

Som junior fick jag vid något tillfälle sitta vid orgeln, så också så småningom vid möten och gudstjänster. De hade för visso inga stora krav i Furusjö missionshus i fråga om "kyrkomusik". Detta har jag mer och mer kommit under fund med efteråt - med tanke på mig själv.

Tidigt drogs mitt intresse till Svenska kyrkan. Varför vet jag inte, men så var det, och så har det förblivit. Vad som tycktes vara rena tillfälligheter, blev av varaktig betydelse

Vid ett par tillfällen hade jag tillsammans med ett par andra pojkar varit uppe i klockstapeln vid Habo kyrka, när Karl Svensson, som på den tiden var kyrkvaktmästare, ringde helgsmål. Någon gång vid ett senare tillfälle fattades det en man vid en begravningsringning. Då säger Svensson till mej, där jag stod vid kyrkporten: "I dag får du hjälpa till. Du får ringa mellanklockan. Det klarar du nog". Det var spännande och det gick. Detta kom sedan att upprepas åtskilliga gånger.

Sedan kom uppdraget på orgelpallen. Den gode kantorn, Georg Wallqvist, visste nog inte själv med sig, hur djärv han var, då jag fick vikariera för honom. Han trodde säkert långt mer om mej, än vad jag var värd. Beträffande mej själv så var jag tydligen helt obesvärad av allt vad självkritik hette.

Ett speciellt minne har jag från denna tid. Det var kväll. Jag satt vid orgeln och övade inför en vigsel. För första gången skulle jag spela bröllopsmarschen ur "En midsommarnattsdröm" av Mendelsson i en tämligen förenklad sättning. Som jag sitter där, märker jag hur någon kommer in på läktaren. Han sätter sig lugnt och stilla på en stol vid min sida. Jag känner honom ganska väl. Det är gamle Karl Gustafsson i Fiskaretorpet, ofta kallad för "Fiskarñ". I en paus frågar han vad det är för en bit jag spelar. Då jag upplyser honom om detta, kanske inte helt utan stolthet, säger han: "Ja, de sa ja säja dej, min käre Hultberg, att då begriper ja inte ett enda färn." - Jag tyckte att gubben var ärlig!

En sommarsöndag i slutet av 1950-talet hade jag lovat att spela både i Gustav Adolt och Habo. Det var i semestertid. Jag hade då varit ute som församlingsdiakon under några år och då i någon mån övat mig i predikokonsten. Ett par dagar före den utsatta söndagen ringer min vördade konfirmationslärare, Sven Gudmundsson "Vi byter på söndag. Du predikar och jag spelar", säger rösten i telefon. Så blev det. Tilläggas kan, att någon vänlig själ hade uppmärksammat händelsen med både text och foto i Jönköpings-Posten. Detta publicerades sedan i flera tidningar

Ja, detta var några minnen från en ringa begynnelse. Själv ser jag med glädje och tacksamhet tillbaka. Kanske kan dessa minnen förhoppningsvis förmedla något av värde till någon ungdomsvän, som snart är lika gammal som jag själv.

Med kär hälsning!

Olle Hultberg

EN GAMMAL BILD SOM VÄCKER MINNEN.

av Valter Holmqvist

Habobygdens släktforskarförening hade i mars 1991 i Biblioteket ordnat med s.k. Öppet hus, där allmänheten fick ta del av föreningens forskning och arbete om gångna tider och händelser. Många hade hörsammat inbjudan och visade stort intresse för vad man fick se och höra. Bland andra saker visades en skärm med bilder från gamla Habo, bilder på platser och på folk i helg och söcken. Bl. a. fanns det en bild på min bror, Folke; sittande på motorhuven på vår första lastbil i slutet av 1920-talet. Det var en av de första lastbilarna här i samhället.

Far hade i början av 1920-talet startat ett cementgjuteri här i Habo, och vi, hans pojkar fick hjälpa till efter bästa förmåga med tillverkningen av taktegel, rör, hålsten för murning med mera.

Sommaren 1928 var jag i Norra Unnaryd och murade en ladugård. Far hade kommit i kontakt med några orsbor, som behövde taktegel men drog sig för den långa frakten. Det blev då bestämt, att vi då skulle flytta tillverkningsgrejerna dit och göra teglet på platsen.

Vad jag här har skrivit är för att tillrättalägga saker och ting vid minnet av en tid, som var så annorlunda då mot nu. Lastbilen då och lastbilen nu går ej att jämföra. Reparationsverkstad nu inpå knutarna, då måste man till Jönköping. Det var att köra så länge det gick och lite längre. Svensk Bilprovning var ej ens påtänkt då.

Det är nu min berättelse i sak skall börja, för i dag är det lördag. Far och Folke kommer för att hämta hem mig och attiraljerna, men först måste två lass tegel ut till en lantbrukare, som bodde ute i råjongerna, jag vet inte var. Hoppas det är farbar väg dit! Jag skall städa upp efter mig. Vid halv tiotiden kommer de. Vi lastar tegel, och då säger Folke:

- Vi måste sno på, för vi ska vara hemma, innan det blir mörkt, för det finns ej något lyse på bilen.

Så är det färdiglastat, men var ligger gården? Det vet jag inte.

- Gå in i affären där borta och fråga! De fick besked, och det bar iväg. Efter ett par timmar var de tillbaka. Jag frågade då, hurdan vägen var. Folke svarade:

- Jag såg ingen väg, jag följde en kostig, och den gick rätt. Nästa lass har jag spåren att följa.

Far gjorde upp affären. Det var rejält folk i Unnaryd.

Så var det att lasta tegelgrejerna, bl.a.

cirka 1000 st. järnplåtar som teglet låg och torkade på. Med övriga saker blev det ett ganska tungt lass med den tidens bil. Efter diverse om och men var det tid för avresa. Det hade börjat regna vid middagstiden, och nu var det ett bra stycke in på eftermiddagen, då vi kröp in i bilen. Hytten var trång. Far var stor och bred och tog upp två tredjedelar av sittdynan. Resten fick Folke och jag dela broderligt. Vi såg, att vindrutetorkaren fungerade, och det var inte dåligt.

Vi åkte Nissastigen mot Jönköping och tog sedan avtagsvägen mot Bottnaryd. Allt gick fint utan mankemang till ett par kilometer innan Bottnaryd. Då hände det som ej fick hända. Ett bakdäck exploderade. Vi hoppade ut förstas och tittade på eländet. Det började redan att skymma. Här måste något göras kvickt. Det var ej första gången Folke varit ute för liknande. Han sa nu till Far:

- Försök att få tag i något att lägga mellan däck och slang som skydd. Ett gammalt stövelskaft vore bra. Ett stycke bortlängs vägen ligger ett ställe. Försök där. Vi får försöka att få upp bilen, så vi får av hjulet.

Det var blött och besvärligt att få domkraften på rätt ställe, men bilen åkte upp, och hjulet kom av. Jobbigt att få av däcket var det förstas, men lagningen av innerslangen gick bra. Far hade kommit över ett par stövelskaft, turligt nog. Påläggning av däck och fastskruvning av hjul tog sin tid, för att ej tala om pumpning av ringen. Allt skedde i strilande regn. Nu hade det mörknat.

- Vi försöker köra till affären i Bottnaryd. Där köper vi en ficklampa, så får vi se, hur det går sedan. Till affären kom vi otroligt nog, och där inhandlade vi en ficklampa och två batterier.

Jag skulle stå på fotsteget på höger sida och med ficklampan lysa över kylaren på vägen. På den tidens lastbilar fanns ej glas i dörrarna utan en skiva av celluloid fastsatt med tryckknappar på insidan. Det blev att öppna en glugg, så jag fick in en arm att hålla mig fast med.

Den sommaren hade morbror Fred varit hemma från Amerika. Innan han for tillbaka kom han hem en dag och hade med sig en överrock och frågade mig, om jag ville ha den. Han trodde, att den passade i storlek, och det gjorde den.

Tyget grönaktigt, sydd i raglandmodell. Jag var mycket stolt över den rocken, i synnerhet när jag fick visa upp firmamärket, ett svåruttalat judiskt namn, och så stod det Chicago Ill. Det var inga dåliga grejer på den tiden. Jag hade rocken med. Det skulle bli skönt med rocken på, när man skulle stå på ett fotsteg utanpå en bil i regn och blåst.

Så går resan vidare mot Habo. Jag lyser på en väg, men det är ingen bilväg. I dag ser den ut på ett annat vis. Att det gick att köra på den vägen en mörk regnig höstkväll med lyse från en ficklampa, det var inte dåligt.

Så kommer vi fram till Kyrkeryds lider. Folke stannar, och så säger han till far: - Som du vet är bromsarna dåliga. Du sköter handbromsen med vänster hand, och med höger hand håller du i dörrlåset, så inte dörren far upp, för då blir vi utan lyse, och du Valter lyser så bra du kan, och när vi kommer ner till stenstolparna, se då till, att du får lyse åtminstone på en stolpe, så jag har något att rätta mig efter. Det är ju bara en grindlängd mellan stolparna.

Folke kör med lägsta växel, för han skall försöka bromsa med motorn så gott det går. Bilen rullar sakta igång, men backen blir brantare. Far drar i handbromsen allt vad han kan. Motorn dånar, farten bara ökar, och nu vrålar det i motorn. Hur är det med ljuset? Syns något av vägen?

Jag klamrar mig fast i dörren. Det går rasande fort, och det rycker och sliter i rocken. Där skymtar en stolpe förbi, och jag känner ett ryck i rocken men hänger kvar i dörren och försöker lysa så gott jag kan. Vi rusar förbi gården med vrålande motor, men så börjar det sakta av. Ett stycke nedanför gården stannar vi. Jag kliver ner från fotsteget. Det känns då så konstigt på något vis. Jag har släckt lampan för att spara på batteriet.

Så kommer far ut, och Folke hoppar ut på andra sidan. Det knäpper och fräser under bilen. Jag tänder lampan och lyser. På andra sidan ligger Folke och lyssnar och kikar. Så säger han:

- Det låter som om någon steker fläsk under bilen. Det var väl godset kring bromsarna som gått varmt.

Nu när jag tänd lampan igen, förstod jag vad det var som gjorde, att det kändes så konstigt. Det var rocken som ej hade något ryggstycke mer. Ärmarna och framstycket var kvar, men det som fattades hängde kvar på en krok på grindstolpen, som vi hade rusat förbi. Jag var arg och ledsen, men Far sa:

- Vi får väl försöka skaffa en annan rock i stället.

Folke, märkbart lättad över att den vilda

nerfarten utför backen slutat så turligt för oss, hör resonemanget mellan far och mig, och så kommer det:

- Är det något att tjafsa om en rock? Hade jag varit 20 cm närmare stolpen på din sida, hade du inte haft några bekymmer för rocken mer.

Jag tar av mig resterna av rocken och byltar ihop den. I min resväska hade jag min söndagskavaj. Den kommer att bli sur och eländig i det här regnet, men den skyddar ju något.

Folke hade tryckt ner den förstörda rocken i vägdiket, då jag sa:

- Kan den ligga där? Vad skall folket i gården tycka om det?

- Jo, det låter nog så här: När bonden i morgon kommer ut och får se en halv rock hänga på grindstolpen, blir han nog fundersam och följer vägen häråt och hittar resten här. Han petar i trasorna och hittar ett firmamärke med ett konstigt namn och så Chicago Ill. Då säger han nog: Var det inte det jag tänkte, att det var en svenskamerikan som döna förbi i går kväll. De har ju så hiskeligt starka motorer. Det var nog vad han tänkte, men nu tänker jag, att vi startar bilen igen, för vi har lång och besvärlig väg kvar.

Så vidtar den vanliga rutinen för kvällen, Folke vid ratten, yngst men med det största ansvaret för att vi skall hålla oss på vägen. Far på sittedynan bredvid, jag på fotsteget med armen genom dörrgluggen i och för fasthållning. I höger hand håller jag ficklampan för att försöka visa, var vägen finns. Det gick sakta, för vägen var backig och krokig, och ljuset var mycket dåligt.

Så småningom kom vi fram till vägen Mullsjö - Jönköping. Där måste vi stanna för att byta batteri i lampan. Medan Folke ordnade med lampan, fick jag tillfälle att röra på mig. Jag var stel i hela kroppen, blöt och frusen. Jag hade ju stått så obekvämt.

Så bar det iväg igen. Både vägen och lyset var nu mycket bättre, men efter avtagsvägen till Tuvebo blev vägen sämre igen. Här på gårderna vid gården kändes blåsten och regnet mycket värre. Blötan rann nerför nacke och rygg, men jag kunde inte torka mig, då jag hade ena handen att hålla mig fast med och den andra att hålla lampan med. Jag saknade rocken. På den fanns det en stor krage att slå upp. Det blev så lugnt och skönt då. Men rocken fick ej vara med hela resan hem. Det kändes som om man lämnat en bra kamrat efter sig där borta i Bottnaryd.

Vi åker så sakteliga vidare. Från Folke hörs det med jämna mellanrum:

- Lys på vägen!

Att en liten ficklampa kan kännas så tung! Armen bara sjunker ner.

Vi kommer till Habo kyrka. Där stannar Folke. Jag måste av för att röra på kroppen. Att stå på samma sätt länge klarar jag inte. Om en stund känns det bättre.

Far hade slumrat till, men han vaknade, när bilen stannade. Han frågade, var någonstans vi var, och när han fick veta, att vi var vid Habo kyrka, tyckte han, att det gått bra och att vi snart var hemma. Det gick också bra den sista biten, för här var vägen mycket bättre.

Farten hade ökat. Jag sa då:

Ta det lugnt, Folke! Svaret blev:

- Nu är vi snart uppe i tio kilometer i timman på raksträckorna.

Så svängde vi in på gårdsplanen vid verkstaden. Vi var hemma igen!

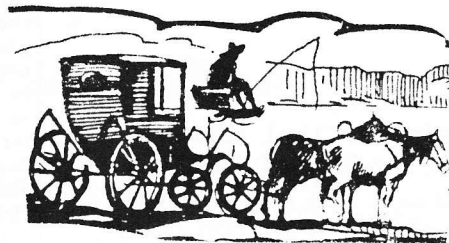
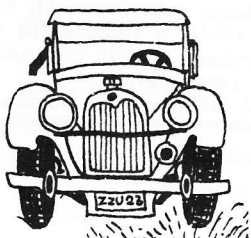
Inne i den sköna köksvärmen tog mor emot oss. Hon har varit ängslig, för att vi dröjt så länge i det ruskiga vädret. Far talade om, att vi hade blivit förse- nade innan vi kom iväg, och att ett bak- däck pangade vid Bottnaryd, och att vi fick köra långsamt, för att vi hade så dåligt lyse. Det var precis vad som hän- de, och en lång historia blev kort. "Det blir ju så, när allt slutar väl".

Över 60 år har gått sedan den här resan gjordes, men jag minns den så tydligt. Flera detaljer hade nog varit läsvärda, men av utrymmesskäl utelämnade. Bara en sak till, minnesbilden av två bröder 20 och 23 år gamla, som efter en lång och minst sagt pressande dag gått och lagt sig. Lyset är släckt, man hör hur det blåser där ute, och regnet smattrar på fönsterrutan. Då hör jag Folke säga:

- Det är flera som frågar, om det är ro- ligt att åka bil. Nu skall jag skicka dem till en som kan tala om det. Hör du vad jag säger?

- Ja. God natt!

- God natt!

BÄSTA LÄSARE!

Vi behöver hjälp med mycket i vår före- ning. Vad som nu är aktuellt är bl. a. följande:

1. Få hjälp med att dokumentera malmbryt- ningen i Järnberget och järnframställ- ningen vid masugnen i Sättersfors.

2. Hjälp med att dokumentera vägstenarna.

3. Intervjuer med gamla Habo-bor.

Har du intresse av att hjälpa oss med ovanstående eller känner du någon som du tror kan hjälpa oss, så ta kontakt med någon i styrelsen.

1. Det är nog få som vet, att det har brutits malm i Habo, vilken sedan smälts i masugnen i Sättersfors.

Hur gick malmbrytningen till, hur fors- lades malmen till masugnen, hur gick smältningen till, hur stor var produk- tionen, hur mycket träkol erfordrades, och var kolades den, hur många perso- ner fick arbete genom dessa hantering- ar?

2. Hur många vet, att vägundehållet långt fram på detta sekel ålåg bönder- na. Vad ingick i detta vägunderhåll? Hur betungande var det? Hur stora väg- sträckor hade bönderna att underålla? Hur ordnades vinterväghållningen? Vem beordrade vad som skulle göras? Vem besiktigade och godkände eller un- derkände utfört arbete?

Frågorna är många. Än finns det perso- ner, som minns detta arbete eller som kan berätta därom.

3. Vi har så många minnesgoda äldre, som kan ge oss värdefulla informationer om små och stora ting, som skett eller finns i bygden. Vår historia är inte bara stormaktstiden utan i lika hög grad 1900-talet. Att få våra äldres min- nen nedtecknade eller bandade är därför av största vikt.

Ingemar Kyrkeryd

Denna 65 år gamla tidningsartikel fann Stieg-Erland Dagman under sin senaste vistelse i USA. Den handlar om en resa från Habo till Stockholm med båt från Jönköping.

TRIBUNEN-NYHETER

ONSDAGEN DEN 3 FEBRUARI 1926

Från vår stockholmsresa.

Söndagen den 12 juli 1925 lämnade vi Habo kl. 8 på morgonen för att göra en tripp till Stockholm. Det var strålande vackert väder och glada i bågen började vi vår resa. När vi kommo till Jönköping, var en släkting där vid tåget och följde oss till båten, som gick från J. kl. 9 f. m. Vättern låg hela dagen som en spegel, hvilket vi alla voro glada öfver. Så kommo vi till Visingsö, där det blef några minuters uppehåll. Sedan fortsattes färden till Gränna och därefter till Hästholmen, där vi blevo påmind om den olycka som där timat några år förut, nämligen då ångaren "Per Brahe" på resa till Stockholm förläste med man och allt. Sedan kommo vi till Vadstena, där vi fingo några minuter till att bese slottet, hvilket var sevärdt. Därifrån foro vi till Motala, en förtjusande plats, där vi fingo passera de sex första slussarne. Här hade man en härlig bild för ögat, och vi prisade Sverige och dess natur. Snart hade vi lämnat Vättern och voro inne å Boren, en liten men vacker sjö. Kvällstullen började nu kännas, så vi voro glada att få svepa om oss våra kappar och rockar. Snart voro vi framme vid Borensberg. Här börjar kanalen med dess sköna stränder.

PET
för Hosta
Förkylning - Influenta
Kikhosta - Bronkitis - Astma

Använd
"Pet" Luna Mixture

(Inregistrerad Patent)

Löser slemmet, helar munnen och halsen. Hudrar smärtor i bröstet, är ett stärkemedel med mild, afförande verkan. 80c per flaska, med postporto \$1.00. Pint \$2.00.

Lista å öfver 100 försäljningsställen i Chicago med omnejd. Profflaska och luftg frött å alla apotek eller direkt från oss mot insändandet af 2c i frimärke.

H. G. Seyfarth & Son
Apotekare

Dept. 62, 3501 Lincoln Avenue
Chicago - Illinois

Sedan kommo vi till Bergs 16 slussar, hvilka det tog oss en och en half timme att färdas igenom. När vi så gjort, var klockan half ett på morgonen. Vi kommo sedan ut i sjön. Roxen och nu började vi tänka på att sova litet, hvarför vi svepte om oss väl för att vara pigga och glada till nästa dag. Ja, vi sade god morgon till hvarandra klockan 3 på måndags morgon. Det var då redan strålände solaken och vackert väder. Vi tänkte sova lite mer, men det blef inte af. Det var mycket folk på båten och trångt var det också, och om vi försökte att slumra något väcktes vi snart af ångbåtens väldiga signaler. Klockan 4 voro vi klädda och färdiga att börja en ny dag. Medan vi legat och hvilat hade vi passerat Norsholm och voro nu på väg till Söderköping. Vi hade nu åter ett antal slussar att genomfara, de sista. Vi passerade inalles 37 slussar. Vi spatserade efter stranden medan båten gick igenom de sista slussarne. Söderköping är en liten trefflig stad. Vi lämnade den bakom oss och styrde ut i Östersjön. Här finnas öar och holmar om hvartannat. En förtjusande färd, som aldrig kan glömmas! Vi hade nu till sällskap ett 20-tal fiskmäsar, hvilka vi ideligen bjödo på skorpor och bröd — ibland äfven en liten pappersbit. De voro stormförtjusta och tacksamma och visade för oss sin konst att uppfånga det kastade fort och smidigt. Ja, nu hade vi färdats en lång sträcka och upphunnit ångaren "Vilhelm Tham", som försökte köra kapp med oss. "Primus" gick något fortare och ville gärna gå förbl. men lyckades ej, ty "Tham" lade sig alltid i vägen, och farleden var smal. Det var spänning på båda båtarne, ty ingen ville bli efter. Det filmas och skratras och vinkas värre. Farleden börjar bli litet bredare, och kaptenen på vår båt kommanderar maskinisten "full maskin". "Vilhelm Tham" blir efter. Alla äro vi på däck och vi känna oss något stolta öfver att få komma fram först. "Tham" kör allt hvad tygen hålla, men han blir allt längre efter, tills vi slutligen förlora honom ur sikte. Vi möta många lastångare, bl. a. "Tuna", "Polken", "Björn", "Juna", "Stella", "Ella", "Fritlof" o. s. v. Så kommo vi till Södertälje. Här syntes det vara förtjusande vackert. Vi äro tigt här, så vi dröja en timme och stiga af båten och gå ut i staden och se oss om lite. Vi höra snart en signal och förstå då att "Tham" äntligen hunnit upp oss. Vi gingo ut i staden för att köpa några af de mycket omtalade södertäljekringlorne, men vi kunde ej få tag i några, så vi köpte några andra goda kakor i stället och styrde våra steg tillbaka till båten. Nu styrde vi ut på Mälaren, och här möttes vi af en förtjusande tafel. "Höga berg och djupa dalar" omväxlande med barrskog. Vi se nu ett stort berg liknande ett kalkberg. Vådiga stenkrossar äro här placerade. Klockan är nu 7.20 e. m., hvarför det är tid att tänka på att göra toalett. Alla ha nu brädt, ty vi vilja vara fina när vi komma till Stockholm. Nu börjar staden skymta fram, och snart äro vi framme. Båten saktar fart och lägger intill. Nu få vi säga farväl till våra reskamrater. Landgången lägges ut och vi stiga i land. Vi mötas af ett par vänner, som följa oss ut i staden. Vi gå ut för att söka oss

rum och komma till Hotel Stora Rosenbad, där vi fingo ett vackert rum och satte in vårt bagage och hvilade en stund. Sedan gingo vi ut för att bese staden. Kl. 11 vända vi åter och slä oss till ro för natten, trötta efter två dagars resa. På tisdagsmorgonen kl. 9 ringde vi efter kaffe och stego sedan upp och gjorde oss i ordning för att gå ut en stund. Vi gingo upp till slottet och besågo bl. a. Oscar II:s våning. Här var mycket att se. Skulle taga allt för lång tid att tala om allt vackert vi där sågo. Sedan stiga vi på en spårvagn, som för oss till Skansen, där det äfven finnes mycket att bese. Det tog oss många timmar att gå omkring och se på allt. Vi foro sedan till södra delen af staden och kl. 10 på kvällen, trötta af dagens alla vandringar, vända vi åter till vårt hotell för att sova några timmar. På onsdagsmorgonen, sedan vi ätit frukost, styra vi våra steg till St. Klarakyrkan, en mycket stor och vacker kyrka. Vi få tillåtelse att gå in genom en sidodörr och mötas af en storartad syn. Här finnas många små läktare och fina målningar med inskriptioner. Sakristian är ett mästerverk. Vi styra sedan våra steg till stadshuset. Här få vi gå in och se oss omkring mot en afgift af 50 öre per man. Här är mycket att se. I vilka arbeten, som här utförts. Det kan ej med ord beskrivas: Den gyllene salen är bland de vackraste arbeten vi sett. Klockan är snart 12. Tiden går alldeles för fort, när man har mycket att bese. Vi sätta oss ner en stund; och snart få vi från stadshusets torn höra det allra vackraste klockspel. Vi ställa sedan våra steg till Nordiska Kompaniet för att göra några små inköp. Det är ett väldigt hus med många våningar och afdelningar. Vi försöka att gå igenom så mycket som möjligt, men tyvärr räcker tiden ej till. Vi gå därför för att spisa middag, och sedan vända vi åter till hotellet för att göra oss i ordning för en liten resa till Stocksund. Vi promenera till Humlegården och göra sedan resan till Stocksund med tåg. Vi färdas en halftimme och komma sedan till en förtjusande plats, där vi gå upp på ett ganska högt berg. Snart äro vi framme vid vårt mål, och här placera vi oss vid ett härligt kaffebord, som vi låta oss väl smaka. Så sitta vi och språka en stund tills våra vänner komma med en skål härliga jordgubbar samt socker och grädde. Detta var "mums". Klockan 10.45 säga vi farväl samt bege oss till omnibussen. Ja, så var denna dag slut, och alla voro vi glada och belåtna. Vi sade godnatt och gingo hvar och en till sitt. På torsdagsmorgonen måste vi säga farväl till Stockholm. Vi bege oss till Centralen, där det är mycket folk och väldigt trångt. Vi lämnade Stockholm bakom oss kl. 10.15 och ställde vår färd tillbaka till Habo, dit vi anlände kl. 6.40 e. m. efter en lång och varm färdresa.

Nils J. Anderson och kamrater.

U R " J O H A N N E S A B Y R Å N "

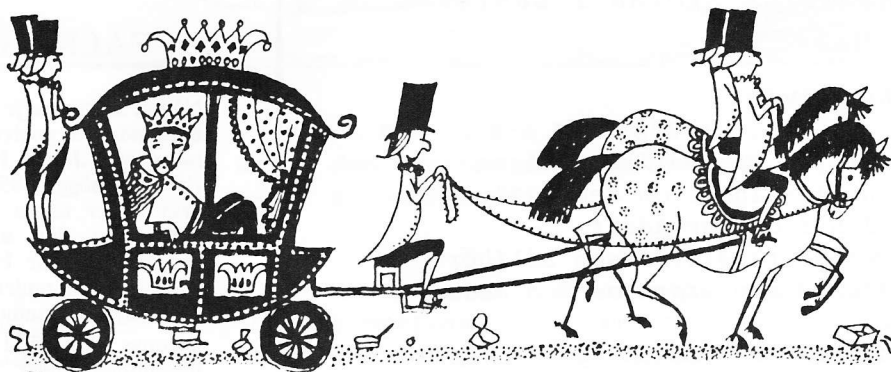
Vad 244 brev från Länsman Bruno avslöjar om livet i Habo under början och mitten av 1800-talet.

I denna tidning nummer 1 årg. 1988 har jag beättat om de brev länsmännen Bruno under 1800-talets början och mitt skrev till min farfars farfar Gustaf Nilsson och till hans son Johannes Gustafsson, vilka då bodde på gården Klingekärr. Båda två var kronofjärdingsmän, och de flesta breven innehåller order från länsmanen om diverse uppdrag, vilka de hade att utföra.

Dessa brev har jag nu i vinter med viss möda lyckats läsa och renskriva på maskin. Själv tycker jag, att de är ganska intressanta att läsa, för de ger en ganska god inblick i vad Haboborna hade för sig på den tiden

De flesta breven bjuder inte på några sensationer. Många handlar om att fjärdingsmannen skulle vara länsmanen "följaktig" på diverse tjändteförrättningar till olika platser. I andra brev uppmanades han att dela ut debetsedlar efter gudstjänstens slut vid Habo kyrka eller att sätta upp diverse anslag å väggen i Sockenstugan t.ex. angående vilka personer inom socknen, som sökt tillstånd att under det kommande året bränna brännvin.

Bland de tidigare breven handlar det ofta om ordnande av s.k. kronoskjutsar. Kanske var det kungen eller drottningen som var på resa genom socknen. Då var det mycket noga med, att hästarna som de kronoskjutsskyldiga ställde till förfogande var i bästa trim, och att körsvennerna uppträdde nyktert och belevat.

Ofta fick man ställa upp med kronoskjuts, när olika regementen skulle passera genom bygden. Var det då krut som skulle transporteras, fick man iakttaga speciella försiktighetsåtgärder. Inga vassa delar fick sticka upp från vagnens botten. För att skydda krutet mot väta, måste man vara utrustad med täcken samt rep för deras påbindande. Rökning var naturligtvis absolut förbjudet.

Många Habobor på 1800-talet hade tydligen ganska dålig ekonomi, vilket ibland resulterade i, att de hamnade på restlängd, om de inte kunnat betala sina kronoskatter eller andra "utskylder". Då blev det fjärdingsmannens uppgift att försöka pressa fram pengarna eller i värsta fall att företa utmätning.

Inte så sällan fick fjärdingsmannen mottaga utdrag ur s.k. Saköreslängder. Då handlade det om, att någon blivit ertappad för en brottslig handling och ställd inför domstol, mestadels vid Slättängs tingslag. Det mestförekommande brottet verkar vara fylleri och i samband därmed slagsmål. Även lönskaläge och horsbrott förekom. Skedde brotten på en söndag, ansågs de extra grova och renderade i höga böter, vilka fjärdingsmannen måste indriva. Ibland hände det, att den dömde inte kunde betala sina böter. Då fick han istället bötesstraffet förvandlat till några dagars fängelse "vid vatten och bröd".

En stor och viktig fråga gällde väghållningen, för vilken bönderna själva svarade. Varje gård hade sin bestämda vägsträcka att sköta. Det var dock inte säkert, att denna fanns i närheten av den egna gården. Som exempel kan nämnas, att Nedre Starbäck Nolg. hade 2288 alnar att sköta på bivägen mellan Grantorpet och Habo Kyrka.

Ibland hände det, att Haboborna reste till Jönköping och ställde till med bråk. Åkte de då fast, fick de sedan sin dom vid stadens rådhusrätt. För den som önskar veta mera om vad som egentligen hände i samband med brott och rättegång, kan jag upplysningsvis meddela, att domböckerna från Slättäng fram till år 1850 finns på Hovrättsarkivet i Jönköping. Skedde förseelsen i Jönköping, finns domböckerna på Hovrättsarkivet kvar betydligt längre.

Farfars far Johannes blev kronorättare år 1840 och kronofjärdingsman 1851. Denna syssla innehade han sedan till och med år 1858, då han av familjeskäl måste flytta till hustruns föräldragård Västra Ekered i socknens västra del. Som kommunalman, boutreningsman, auktionsförrättare m.m. hade han även i fortsättningen en livlig korrespondens med länsman Bruno, om vilket ett flertal kvarvarande brev vittnar.

Jönköping den 5 mars 1991

Folke Ekered

Kopia av denna brevsamling kommer att finnas i forskarrummet, Habo bibliotek.

DEN SJÄLVSTÄNDIGA SKOLAN I GUSTAV-ADOLF.

av Josef Lundqvist

På begäran får jag härmed lämna några kortfattade upplysningar om den självständiga skolan i Gustav-Adolf.

Det var elevernas föräldrar som tillhörde fribabtisterna som startade och underhöll skolan.

Som lärare anställdes fröken Tyra Pettersson från Tomelilla i Skåne.

Jag började min skolgång 1919 och fick då gå till en gård i Gullskog, som ägdes av Karl Augustsson. Något senare flyttades skolan till en gård i Långhult, som då ägdes av Rudolf Andersson.

Det var naturligtvis inte så lyxbetonade skollokaler på den tiden. Jag gick i samma skola till det att den lades ner. Här efter återstod bara ett år i den s. k. fortsättningskolan, som jag gick ut i Kyrkskolan.

För övrigt kan nämnas att det uppstod åtskilliga tvister med skolmyndigheterna om t. ex. vilken typ och beteckning skolan skulle tillhöra.

Vid en skolavslutning var pastor Thunell närvarande, och efter förhören sa han: - Håller ni på så här, så tar ni studenten allesammans.

Nu blev det inte så, då jag kände ett 20-tal av eleverna ganska väl.

FALKS GRAV

Någon sätter varje dag färsk blommar på postrånaren och mördaren Jonas Falks grav. Falk halshöggs 1855 och hans grav ligger några meter från den plats där avrättningen skedde. Utanför Habo ligger en av landets underligaste och mest mytomspunna gravar.

Jonas Falk, född 1833, hade tillsammans med sin styvfar Anders Frid åkt till Stockholm för att söka lyckan. De var båda tidigare dömda för stölder i sin hemtrakt Habo. Tillvaron blev inte lättare i huvudstaden. Falk övertygade då sin styvfar att följa med hem igen för att utföra en kupp mot postdiligen sen som gick mellan Jönköping och Sandhem. Övertalningsförsöket lyckades.

Rånmordet

Natten till den 23 augusti 1854 gömde sig de båda vid en grind på vägen mot Sibbarp. När postdrängen gick av för att öppna grinden hoppade Falk fram och sköt postiljonen i ryggen medan Frid slog ner drängen med en knölpåk. Förövarna kom över en värdesäck innehållande 2 000 riksdaler banco och försvann snabbt från platsen. Den svårt skadade drängen lyckades släpa sig fram till ett närliggande torp. Därifrån slogs larm och snart var en grupp män på brottsplatsen. Postiljonen avled dagen därpå.

ur J-P 1/2 1990

Vem smyckar varje dag halshuggne Falks grav?

13

F A L K S G R A V (1 8 5 5).

Fakta kring den sägenomspunna graven på
Hökensås av Elias Claesson.

Som liten grabb hörde jag av min mamma om denna märkliga grav. Någon gång omkring 1940 cyklade jag därför en gång av hungerig nyfikenhet dit bort. Var graven fanns visste jag inte då.

Jag for upp till skogvaktare Berggren i Strömbäck, och av hans nittioåriga mor fick jag då veta, att jag skulle stega vissa meter på vägen från en vägsten och vidare därifrån västerut ett antal steg. Hur många har jag nu glömt.

Mörkret föll på, men jag stegade och markerade platsen med en gren. Dagen därpå cyklade jag åter till platsen. Efter mycket sökande hittade jag en snedställd påle 40 cm hög, och vid pålens nedre ända växte en liten planta vintergröna. Nu blev jag glad, vilket man naturligtvis inte skulle bli vid en sådan plats.

Efter några dagar gjorde jag ytterligare en tur till samma plats, och då hade jag med mig en pilformad skylt, som jag tillverkat, och på den skrev jag FALKS GRAV. Vidare hade jag med mig blommor, som jag plockat på Sveds gärde.

Sedan formade jag en liten gravkulle och lade stenar runt densamma och placerade blommorna, de första, på graven. Till sist var det bara att med fötterna skrapa en stig ut till vägen, där skylten sattes upp.

Efteråt åkte jag med jämna mellanrum dit bort med blommor. Snart märkte jag, att stigen blivit mer och mer upptrampad, varför jag förstod, att folk hade uppmärksammat graven. Senare har andra människor skött om gravsmyckningen.

Rånarna greps efter en äventyrlig flykt till Stockholm. Falk dömdes till döden och avrättades den 21 november 1855 på Svedmon norr om Sved ett litet stycke från gamla landsvägen.

MITT IDROTTLIGA LIV.
av Elias Claesson

Mitt första idrottsminne är från första gången, då jag generad och blyg ställde upp i Habos klubbmästerskap i fri idrott. Någon idrottsdräkt hade jag inte, utan jag hade på mig ett par avklippta, inte helt rena blåbyxor. Jag vann då både löpning 100 meter och längdhopp, och då blev jag så glad, att jag glömde bort, hur jag var klädd.

Året därpå segrade jag i både löpning 100 m, 400 m och i längdhopp. Mina bästa resultat på Slätten var 11,8 sek på 100 m och 6,04 m i längdhopp. Klubbrekord räknades bara, då det sattes i Habo

Det bästa längdresultat jag någonsin gjort var ett flaxhopp på 6,78 m, och min bästa tid på 100 m var 11,2 sek.

Karl-Axel Bruno bad mig en gång att ställa upp utom tävlan i Jönköpings AIF:s klubbmästerskap. Då gjorde jag två längdhopp över sex och en halv meter. Svenska rekordet var då 7,18 meter och innehades av den på sin tid mycket kände Spänst-Svensson.

I orientering deltog jag under många år, både som aktiv löpare och som banläggare. Under dessa år lade jag inte mindre än 123 banor, varav kan nämnas en SM-bana, 5-6 Dm-banor samt krets- länsklubb och träningsbanor. Som belöning erhöll jag Banläggarmärket elit, vilket jag värdesätter mycket högt.

Ett minne har jag från min tid som aktiv orienterare vid en DM-tävling. När jag kom i mål, blev jag tillfrågad av en dam från Habo (inget namn), hur det hade varit ute på banan. Jag svarade då, att jag sett något, som jag aldrig tidigare hade sett, nämligen ett älgbo med tre ägg i. Genast gick hon och berättade vad hon hört för Janne i Bränninge. Tydligt trodde hon till min förvåning på, vad jag berättat. Alla fick sig nu ett gott skratt.

Under en nattorientering var jag jagad av ett helt koppel av löpare med pannljus. När jag kom ut på en väg, släckte jag lampan och körde för fullt. Plötsligt törnade jag emot något, vilket jag i hastigheten trodde var ett djur. Jag stannade upp något och hörde då en flickröst, som sa: "Vad var då?" Det var en grabb och en flicka, som hade vandrat vägen från arm i arm. Nu hamnade de på grund av min framfart i var sitt vägdike.

Vid en nattorienteringstävling, till vilken jag lagt banan, hade jag placerat en kontroll uppe på det stora flyttblocket "Habohäsa". Det fanns en stega, med vilken man lätt kunde ta sig dit upp. Den första löparen tog emellertid bort stegen, innan han sprang vidare, med påföljd att där snart samlades ett flertal löpare. För att nå kontrollen fick de lov att släpa fram en stor stock, på vilken de kunde klättra upp för att stämpla kontrollkortet.

Vem som vann tävlingen behöver jag väl inte nämna.

Vid ett annat tillfälle gick starten vid Dalen. Vädret var kallt och ruskigt, men löparna skröt och sa, att de var så hårda och tåliga, att det inte gjorde något, även om de var genomblöta redan från början.

Jag sprang då ut och flyttade kartan, på vilken banan var inprickad, till en plats, som var mycket vattensjuk, varför löparna var tvungna att kliva ner i dyn ända till midjan. Sedan hade de 9 km löpning framför sig. Ingen sa något om banan vid målgången utom Bengt Sterner från Bottnaryd. Han sa: - Du var mej en usling att hantera folk!

HÖSTENS PROGRAM

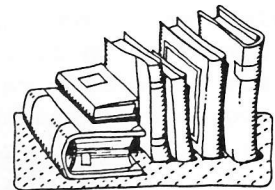
14/9 TORPVANDRING

Samling vid bussplan
i Habo kl. 10.00

1/10 ÖPPET HUS

i biblioteket kl. 19.00

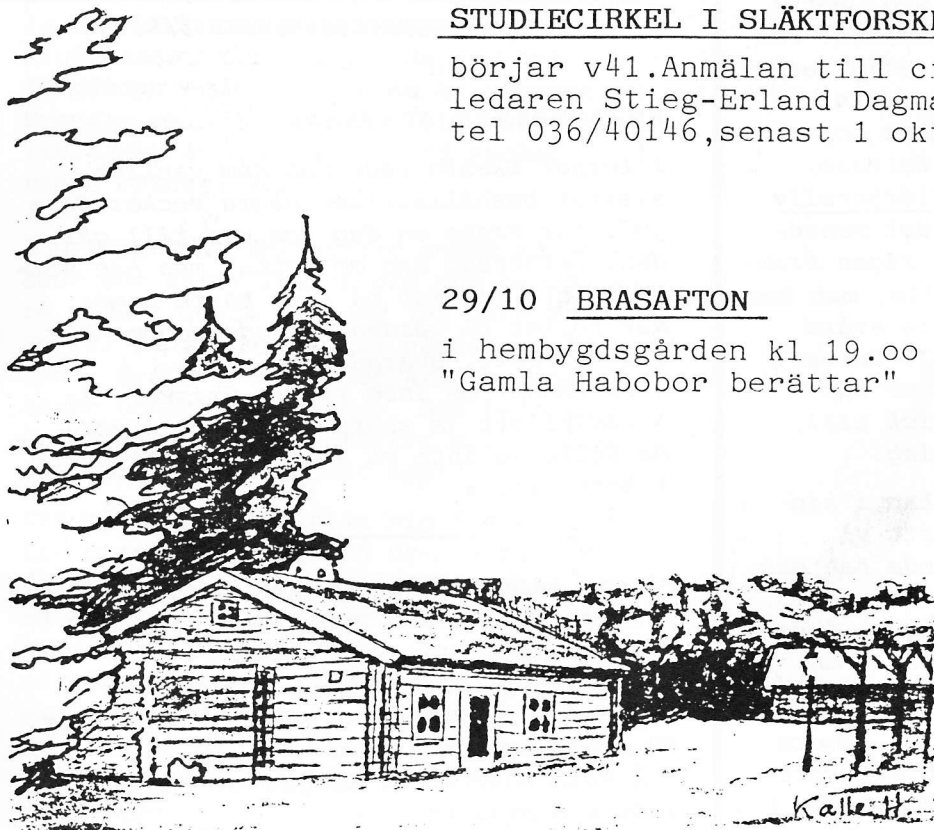

STUDIECIRKEL I SLÄKTFORSKNING

börjar v41. Anmälan till cirkel-
ledaren Stieg-Erland Dagman
tel 036/40146, senast 1 okt.

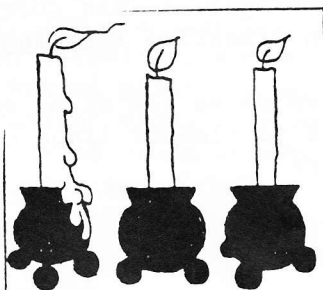
29/10 BRASAFTON

i hembygdsgården kl. 19.00
"Gamla Habobor berättar"

26/11 ARNE WULFF BERÄTTAR

om sitt liv som handlare i Habo
och om samhällets utveckling

12/12 LUCIAFEST I FURUSJÖ

Olle Hultberg medverkar.

